

SZOMSZÉDSÁG II.

SZKC_209_02

„AZ EMBER NEM MÁS, MINT AMIVÉ
ÖN MAGÁT TESZI”

Jean-Paul Sartre

A modul szerzői: Borbély Nagy Éva

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIA

9. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel	Tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
			Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése				
I/a				
Állításpárok – állásfoglalások 15 perc	Figyelem, önismeret, önálló véleményalko- tás, tapasztalatok fel- dolgozása	Csoportmunka: vita		P1 Állításpárok
A gyakorlat menetének áttekintése, értékelése. 5 perc	Értékítélet, kommuni- káció	Frontális osztálymunka: fórum		
A „Párbeszédkör” technika ismertetése 10 perc	Figyelem	Tanári magyarázat		Csomagolópapír, rajta az alapelvek, alapszabályok, vagy írásvetítő és fólia P2 Rövid ismertető
I/b Kommunikációs technikák				
A vita és a párbeszéd összehasonlítása 15 perc	Mérlegelés, nyitottság	Kooperatív tanulás: páros szóforgó		Csomagolópapír, filctollak P2
II. Új tartalom feldolgozása A Párbeszédkör I. – II.				
II/a „Az ember nem más, mint amivé önmagát teszi.”				
„Az ember nem más, mint amivé önmagát teszi.” (Jean-Paul Sartre) Közös beszélgetés a mondat jelentéséről. 10 perc	Önálló véleményalko- tás, érvelés	Frontális osztálymunka: fórum		

Tevékenységek – időmegjelöléssel		Tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
	A tanulók elolvassák a mellékletben található szöveget. 5 perc	Értő olvasás, figyelem, összpontosítás	Egyéni munka	D1 Vitaindító szövegek	
	A tanár facilitálásával egy Párbeszédkört bonyolítja az osztály. 25 perc	Aktív figyelem, kommunikáció, kölcsönös tisztelet, pártatlanság, mások véleményének elfogadása	Frontális osztálymunka: fórum		P3 Parkolópálya Csomagolópapír, filctollak
II/b „Sokszínű szomszédság”					
	A mellékletben szereplő tevékenység/játék elvégzése. 10 perc	Figyelem, empátia	Az egész csoport együtt		P4 Add tovább a mozgulato!
	A tanulók elolvassák a mellékletben szereplő szöveget. 5 perc	Értő olvasás, figyelem, összpontosítás	Egyéni munka	D2 Vitaindító szövegek	
	A tanár facilitálásával egy Párbeszédkört bonyolítja az osztály. 25 perc	Aktív figyelem, kommunikáció, kölcsönös tisztelet, pártatlanság, mások véleményének elfogadása	Frontális osztálymunka: fórum		Csomagolópapír, filctollak
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Közös értékelés, a tapasztalatok megbeszélése					
A	A tapasztalatok közös értékelése. 5 perc	Értéktétele, kritikus gondolkodás	Egész osztály	P5	P5 Kérdőív

MELLÉKLETEK

TANÁRI MELLÉKLETEK:

P1 Állításpárok

P2 Párbeszédkör leírása

P3 Parkolópálya

P4 Add tovább a mozdulatot!

P5 Értékelési kérdéssor

TANULÓI MELLÉKLETEK

D1 Vitaindító szövegek 1.

D2 Vitaindító szövegek 2.

TANÁRI MELLÉKLETEK

P1 – Állításpárok

Az alábbiak szerint szerveződő vitagyakorlattal indítsa el a téma feldolgozását!

Állításpárok – a gyakorlat leírása

Szükséges tér: Mozgási lehetőség az osztályteremben, /teremben
 Rendelkezésre álló idő: 15 perc
 Szükséges eszközök: Állításpárok listája

Folyamat:

- A teremben kijelölünk két helyet/sarkot, amelyek +, illetve – jelet kapnak.
- Állítás párokat fogok felolvasni. A felolvasott állításokkal egyetértők a + jelű oldalra/sarokba álljanak, akik nem értenek egyet vele, azok a – jelhez.
- Minden állításpár felolvasása után megkérdezek majd egy-egy tanulót mindkét csoportból választásáról. Megkérem, hogy indokolja röviden állásfoglalását.
- Aki eltérő okokból választotta az adott állítást, mondja el röviden, miért választott így.

(A rendelkezésre álló idő rövideje miatt a gyakorlatot csak bemelegítésnek szánjuk. A gyakorlatnak több változata ismert. Időigénye is sokkal több, ha izgalmas témát így dolgozunk fel a csoporttal/osztállyal)

Állításpárok:

Olyan helyen élnék szívesen, ahol a szomszédság családi, baráti.	Olyan helyen élnék szívesen, ahol nem látunk az életembe, ahol nem kísérik figyelemmel, kik járnak hozzám, hogyan él a családom.
A szomszédság fontos, mert az ember társas lény, nem mindegy, hogyan telnek a mindennapok ott, ahol élek.	A szomszédság nélkülözhető az életemből, nem velük kell társas életet élni.
Szívesen veszek/vennék részt lakóhelyem szépítésében, a közösségi problémák megoldásában.	Azért fizetek helyi adót, közös költséget, hogy ebből oldják meg a problémákat.

- Üljetek körbe!
- Lezáró kérdés: –Miért vannak az embereknek eltérő nézeteik, véleményük?

(Forrás: A gyakorlat a KOMPASZ kézikönyvből való, adaptált változat, A választások ideje 108.-109 o.)

P2 – Párbeszédkör leírása

Előadás keretében mutassa be a párbeszéd technikát a tanulóknak az alábbi információkra építve! Készítsen hozzá szemléltető, összefoglaló, megértést segítő eszközöket!

A Párbeszédkör módszerének rövid leírása

Ez a tanulási módszer fejleszti az emberek közötti kommunikációt, a megértést, a közös gondok, problémák, témák elemzését. A résztvevők a problémák, különböző álláspontok megbeszélése, megértése céljából jönnek össze. A kör tagjai véleményüket, álláspontjukat és gondolataikat, ötleteiket egyenrangú felekként fejtik ki a kör összejövetelein, amelynek célja a egymás álláspontjának megismerése, a megértés, elfogadás. Az azonosságok és nem a szembenállás, a különbözőségek, a szakadékok erősítése a párbeszéd célja. Alapja a kölcsönös tisztelet.

A kör munkájában résztvevők szűkebb és tágabb környezetük problémáit - környezetvédelem, iskola/oktatás, egészségügy, öregek ellátása stb. - beszélnek meg néhány összejövetelen (3-6 alkalom). A közös ügyek iránti érzékenység és az illetékesség érzése növeli önbizalmukat, felelősségérzetüket, javítja közéleti aktivitásukat.

A 8 alapelv

- egyenlőség és demokrácia
- felszabadítás és felhatalmazás
- együttműködés és barátság
- szabadság és célszerűség
- folyamatosság és tervszerűség
- aktív részvétel
- nyomtatott anyagok
- változás és aktivitás

Az alapszabályok

- magolás helyett a megértésre törekszünk
- értő figyelemmel hallgatunk másokat
- mások véleményének megértésére és a kölcsönös tiszteletre törekszünk
- igyekszünk nem eltérni a témától
- őszinteségre és rövidegre törekszünk
- hagyunk minenkit szóhoz jutni
- egymáshoz beszélünk
- igényeinket, szükségleteinket megosztjuk a moerátorral
- ha valamit nem értünk, kérdezünk
- nem becsüljük le saját gondolatainkat és érzéseinket
- nem félünk a barátságos nézeteltérésektől
- figyelembe vesszük a testbeszédet is
- építünk a humorra

Megjegyzés: Senkit nem kényszeríthetünk véleményének elmondására, mindenkinek megvan a „passzolás” joga. Ugyanakkor, a kölcsönös bizalomra építve, fontos, hogy minél többen aktívan vegyenek részt a beszélgetésben. Mindenkinek a véleményére, tapasztalataira kíváncsiak vagyunk. Mindenkié egyformán fontos! Ez a módszer az alábbi képességek kialakítását, továbbfejlesztését célozza:

- legyen képes eddigi "életpasztalatait" és a tanultakat aktívan használni, összehasonlítani,
- legyen képes saját véleményének megfogalmazására,
- legyen képes információk feldolgozására és a kritikai gondolkodásra,
- legyen képes mások gondolatainak végighallgatására,
- tudjon mérlegelni különböző álláspontokat,
- legyen tisztában saját értékrendszerével,
- tudja félretenni személyes érzelmeit és objektíven közelíteni egy-egy problémához,

- legyen képes megőrizni nyitottságát,
- legyen képes az intelligens kommunikációra,
- tartsa tiszteletben mások elveit,
- képes legyen a tárgynál maradni,
- képes legyen szabadon beszélni,
- képes legyen barátságosan, udvariasan kifejezni egyet nem értését,
- képes legyen értékelni saját véleményét.

(Forrás: Stefány Judit: *A jog kötelez.* <http://www.akg.hu/tanterv/jog.php3>)

P3 – Parkolópálya

Az alábbi tevékenységet a facilitátornak ajánljuk a tevékenység és az idő összehangolásához.

Parkolópálya

A beszélgetés, a párbeszéd során gyakran felmerülnek kérdések, problémák, amelyeknek körbejárására, megvitatására nem kerülhet sor, mert kevés a rendelkezésre álló idő, vagy szeretnénk az adott, vagy választott témára összpontosítani. Ilyen esetekben alkalmazzuk a „parkolópálya” technikát. A táblára, csomagolópapírra felírjuk a nevezett témát, problémát, kérdést és egy későbbi alkalommal, vagy a legközelebbi párbeszédkör alkalmával visszatérünk rá.

Hasonlóan járjunk el, ha adatoknak, tényeknek kell utánanéznünk. Így kevésbé felejtjük el, de megerősítjük a résztvevőket abban is, hogy fontos, amit mondtak, kérdeztek, és mi vesszük a fáradságot és utánanéznünk a kérdéses adatoknak, tényeknek.

P4 – Add tovább a mozdulatot!

- A csoport körben áll.
- A csoport egyik tagja mutat egy tetszőleges mozdulatot, amit a többiek utánoznak.
- A játék addig tart, amíg mindenki sorra nem kerül.

P5 – Értékelési kérdéssor

A foglalkozás tapasztalatainak összegzéséhez és értékeléséhez az alábbi kérdéssort javasoljuk.

Tekintse át a felkészülés során, majd alkalmazza a kérdéseket a témát záró beszélgetésnél a foglalkozás végén!

Értékelési kérdéssor

- Hasznosnak tartod-e a tanuláshoz ezt a beszélgetésre épülő formáját?
- Mi nem tetszett a beszélgetések alatt?
- Hogyan változtatnál a párbeszéd szabályain?
- Véleményed szerint fontosak-e és miért a beszélgetésre szánt alkalmak?
- Milyen értékek, meggyőződések és tapasztalatok gazdagították nézőpontodat a beszélgetés során?
- Mit találtál különösen érdekesnek a felmerült gondolatok között?
- Voltak-e veled közös nézőponttal rendelkező társaid a csoportban?
- Érdekesnek találnád –e a téma folytatását egy következő alkalommal?
- Adott-e a beszélgetés saját érzéseidhez, gondolataidhoz valamit?
- Véleményed szerint melyek a legizgalmasabb elemei az együttélésnek a sokszínű közösségekben?